

CO₂-projectdossier

Nieuwbouw politiehuisvesting met 112 meldkamer Apeldoorn

Opdrachtgever:
Nationale politie Den Haag

Aannemer:
Friso Bouwgroep

Akkoord namens betrokkenen:

Versie 1.0

Naam	Functie	Paraaf
Johan Keuning	Directievertegenwoordiger	
Jabin de Jong	Kwaliteitscoördinator	
Ton Smolders	Projectleider	

Opsteller: Dhr. Jabin de Jong (kwaliteit coördinator Friso Bouwgroep)

Datum: 09-02-2021

Inhoud

Inhoud	2
1. Inleiding	3
1.1 Algemeen.....	3
1.2 Beschrijving werkzaamheden.....	3
1.3 Projectduur.....	3
1.4 Omschrijving criteria	3
1.5 Omschrijving aanbidding.....	4
2. Invalshoek A, inzicht.....	5
2.1 CO2-footprint	6
3. Invalshoek B, reductie	7
3.1 Reductiemaatregelen v/d organisatie.....	7
3.1.1 Acties scope 1.....	7
3.1.2 Acties scope 2.....	7
3.1.3 Acties scope 3.....	7
3.2 Toegepaste generieke maatregelen.....	8
3.3 Project specifieke maatregelen.....	9
3.4 Voortgang implementatie maatregelen.....	9
3.5 Documentatie.....	9
4. Invalshoek C, communicatie.....	10
4.1 Verantwoordelijken en belanghebbenden	10
4.2 Interne & externe communicatie.....	10
Bijlage 1 Certificaat.....	11

1. Inleiding

1.1 Algemeen

In 2012 is Friso Bouwgroep gecertificeerd conform de CO₂-Prestatieladder. De doelstellingen en eisen van de CO₂-Prestatieladder hebben ook betrekking op projecten waarop CO₂ gerelateerd gunningvoordeel verkregen is. Hierbij is het niet relevant of het gunningvoordeel wel of niet doorslaggevend is geweest bij het verkrijgen van de opdracht. Voor elk van de projecten met gunningvoordeel eist de CO₂-Prestatieladder dat bepaalde aspecten van de doorvertaling van de bedrijfsaanpak naar het projectniveau daadwerkelijk worden aangetoond met documentatie.

Bij de totstandkoming van dit projectdossier zijn de volgende personen betrokken voor aanvang van de werkzaamheden:

- Jabin de Jong, Kwaliteit coördinator
- John Rovers, Werkvoorbereider
- Ton Smolders, Projectleider
- Roy Bergevoet, Constructie coördinator en werkvoorbereider
- Ronald Steenbruggen, Uitvoering

De CO₂-footprint van dit project is opgesteld conform de eisen van ISO 14064-1 en beslaat zowel scope 1, scope 2 als scope 3. Deze is verder uitgewerkt in hoofdstuk 2. Het projectdossier is opgesteld conform de eisen van het handboek 3.1 van SKAO. Er zijn onzekerheden in de nauwkeurigheid van de data aangezien het hier een prognose betreft.

1.2 Beschrijving werkzaamheden

Het werk bestaat in hoofdzaak uit:

- Realisatie nieuwbouw politiehuisvesting met 112 meldkamer Apeldoorn.

-Bouwrijp maken van terreinen

-Ruwbouw werkzaamheden

-Installatiewerkzaamheden

-Afwerking van gebouwen

Het project wijkt niet af van de organisatie als geheel. Het project is een redelijk standaard utilitair werk wat betreft omvang. Dit valt onder de projecten die Friso Bouwgroep al jaren uitvoert.

1.3 Projectduur

Het project loopt 1 maart 2021 tot en met mei 2021 (+-16 maanden)

1.4 Omschrijving criteria

Gunningscriterium 'Kwaliteit, Milieu, Duurzaamheid en Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen'
Bij dit onderdeel hebben we verwezen naar de CO₂ prestatieladder. Onderstaand de specifieke gunningscriteria.

2.6 Gunningscriterium (PC1) - CO₂ Prestatieladder

De Politie heeft als ambitie CO₂-emissie te reduceren bij de uitvoering van deze Opdracht. Dat kan alleen door en met actieve inzet van marktpartijen.

De Politie heeft gekozen een kader te hanteren waarbij de marktpartijen die invulling geven aan deze CO₂-ambitie tijdens de uitvoering, een voordeel verkrijgen bij de beoordeling van de Inschrijving.

Het CO₂-ambitieniveau van de Inschrijver moet worden aangegeven op het formulier Verklaring CO₂-ambitieniveau. De Inschrijver kan kiezen uit de vijf CO₂-ambitieniveaus die nader zijn beschreven in bijlage F 'Ambitieniveau CO₂ reductie' bij deze Inschrijvingsleidraad. Hoe hoger het aangeboden CO₂-ambitieniveau van de Inschrijver is, hoe hoger de fictieve vermindering van de inschrijvingsom.

Aan het aangeboden CO₂-ambitieniveau hoeft pas invulling te worden gegeven na verlening van de opdracht. De Opdrachtnemer dient, gedurende de looptijd van de Overeenkomst en ten minste jaarlijks, aan te tonen dat tijdens de verdere uitvoering aan ten minste het aangeboden CO₂-ambitieniveau is voldaan. Dit kan volgens twee methoden:

1. door een CO₂-Bewust certificaat te overleggen dat past bij het aangeboden CO₂-ambitieniveau. Indien de Inschrijver bestaat uit een samenwerkingsverband van bedrijven, dient iedere deelnemer in dat samenwerkingsverband een CO₂-Bewust certificaat te overleggen dat ten minste past bij het aangeboden CO₂-ambitieniveau, of
2. door projectspecifiek bewijsstukken te leveren dat de Opdracht wordt uitgevoerd conform het aangeboden CO₂-ambitieniveau, met toepassing van de criteria zoals vermeld in de tabellen opgenomen in het document 'Handreiking Aanbesteden Versie 3.0, Het EMVI criteria CO₂-Prestatieladder voor aanbestedende diensten' (05-02-2016, Stichting Klimaatvriendelijk Aanbesteden & Ondernemen). De criteria zijn tevens opgenomen in bijlage G Ambitieniveau CO₂ reductie bij deze Inschrijvingsleidraad.

1.5 Omschrijving aanbidding

Bij het indienen hebben we het certificaat CO₂ prestatieladder toegevoegd. Het certificaat is tevens opgenomen in bijlage I.

2. Invalshoek A, inzicht

Om inzicht te geven in de CO2-uitstoot van het project is een CO2-footprint opgesteld. Deze CO2-footprint is opgesteld op basis van de CO2-footprint van Friso Bouwgroep, de bedrijfsomzet en de omzet op het project.

Er is geen project specifieke CO2-footprint gemaakt op basis van verbruiken binnen het project. Dit inzicht verkrijgen kost veel moeite en levert maar een beperkte bijdrage aan het reduceren van CO2. Er is voldoende inzicht in de energiestromen binnen het project om nuttige CO2-reductiemaatregelen te nemen.

Geprognostiseerde footprint:

181 Ton CO2 over de totale looptijd

Jaar	Uitstoot (ton CO2)	Omzet (miljoen)	Ton per miljoen
2018	2231	239,2	9,32 Ton
2019	2098	215,8	9,72
Gemiddeld			19,04/2=9,52
Politiebureau		19	
Uitstoot op project	9,52x19= 180,88		

Onderstaand de verwachte uitstoot als we de omzet (215,8) en uitstoot over 2019 (2098) relateren aan dit project. 215,8 miljoen totale omzet /19 miljoen verwachte omzet politiebureau= factor 11,34

			
Politiebureau gerelateerd aan uitstoot 2019			
Scope 1	omvang	eenheid conversiefactor	ton CO ₂
Gasverbruik	7.967 m ³	1.890	15
*Brandstofverbruik bedrijfsauto 's (diesel	46.980 liters	3.230	152
Brandstofverbruik bedrijfsauto's (benzine	0 liters	2.740	0
Brandstofverbruik bedrijfsmiddelen (dies	1.434 liters	3.230	5
Totaal scope 1			171
* inclusief prive km.			
Scope 2	omvang	eenheid conversiefactor	ton CO ₂
Elektraverbruik - grijs	0 kWh		0
Elektraverbruik - groen	102.339 kWh	0	0
Stadswarmte		GJ	0
Zakelijke km priveauto's	55.558 km's	220	12
Totaal scope 2			12
Totaal scope 1 en 2			184

2.1 CO2-footprint

In 2021 is € xxx voor het project gefactureerd.

De omzet van 2021 was € xxx

De uitstoot in 2021 was xxx ton.

CO2-uitstoot van dit project in 2021: xxx ton CO2 per jaar.

3. Invalshoek B, reductie

3.1 Reductiemaatregelen v/d organisatie

De volgende maatregelen zijn opgenomen in het reductieplan van Friso Bouwgroep

3.1.1 Acties scope 1

Reductiemaatregel	Verantwoordelijke	Middelen	Kritische Prestatie Indicatoren
Scope 1			
Cursus/instructies Het Nieuwe Rijden, bewustwordingssoftware	KAM	Geld, tijd van medewerkers	gereden km, brandstofverbruik
Ieder halfjaar aandacht geven aan rijgedrag medewerkers	KAM	Toolbox	gereden km, brandstofverbruik
Stimuleren carpooling	Directie	Toolbox, mail	gereden km, brandstofverbruik
Bij vervanging bedrijfsauto's; auto's met een beter label aanschaffen of (indien praktisch mogelijk) een alternatieve brandstof.	Directie	Kosten voor investering	brandstofverbruik
Halfjaarlijks controle bandenspanning	Materieeldienst	Tijd/geld om controles uit te laten voeren	brandstofverbruik
Bijhouden verbruik van bedrijfsmiddelen	Materieeldienst	Tijd om registratiesysteem bij te houden	Brandstof verbruik
Kachel/airco alleen aan wanneer nodig (standaard graadje lager)	KAM	Medewerking personeel, bewustwording personeel, communicatie	Aardgas/stadswarmte verbruik

3.1.2 Acties scope 2

Reductiemaatregel	Verantwoordelijke	Middelen	Kritische Prestatie Indicatoren
Scope 2			
Verlichting en apparaten uit wanneer niet gebruikt	Directie	Medewerking personeel	aantal kWh verbruik
Bij defect lampen vervangen door LED, zowel in de kantoren alsook op de bouwplaatsen.	Directie	bewustwording, communicatie personeel	aantal kWh verbruik
Groene stroom bij projecten/bouwplaatsen	KAM	mogelijk geld voor hogere kosten	aantal kWh grijze stroom
Bij vervanging apparaten/machines overgaan op energiezuinige apparaten/machines	Directie	Kosten voor investering	aantal kWh verbruik

3.1.3 Acties scope 3

Reductiemaatregelen scope III binnen projecten

Reductiemaatregel	Emissiestroom	Type actie	Uitvoerdatum
Maatregel 1 - Samen met inkoop borgen dat woon-werkverkeer van installateur zwaar weegt in de besluitvorming tot het komen van de keuze voor een installateur.	Bedrijfsauto's	Continu	Start 2019
Maatregel 2 - Onderzoeken elektrische of hybride aggregaten voor de projecten hiermee maken de installateurs gebruik van groene stroom.	Bedrijfsauto's	Continu	Start: 2019
Maatregel 3 - Samen met installateurs kiezen voor producten met een laag energieverbruik en een lange levensduur.	Aardgasverbruik	continu	Start 2020

3.2 Toegepaste generieke maatregelen

Scope 1			
Reductiemaatregel	Verantwoordelijke	Middelen	KPI
Stimuleren carpooling	(project) Directie	Opnemen in bouwplaatsfolder (in algemene zin al opgenomen in de personeelsplanning.)	Registratie gereden KM, brandstofverbruik Bouwplaatsfolder
Bijhouden gebruik van bedrijfsmiddelen	Werkvoorbereiding	Geldt alleen voor eigen verbruik niet van OA. Daarom beperkt van toepassing. Indien wel van toepassing is de bon bekend bij Raadhuys.	Diesilverbruik en KWH op het werk
Kachel/airco alleen aan wanneer nodig	Iedereen	Opnemen in bouwplaatsfolder.	Verbruik in KWH

Scope 2			
Reductiemaatregel	Verantwoordelijke	Middelen	KPI
Verlichting en apparaten uit wanneer niet gebruikt	(project) Directie	Bewegingssensoren in de keten wordt onderzocht.	Verbruik in KWH
Defecte lampen vervangen door LED	(project) Directie	Onderzocht wordt of LED verlichting mogelijk is in de keten (Ronald)	Diesilverbruik en KWH op het werk
Inzet van groene stroom op de bouwplaats	Iedereen	Er wordt gecertificeerde groene stroom van Main energie gebruikt.	Verbruik in KWH bijhouden en aanschaf groene stroom

Scope 3			
Reductiemaatregel	Verantwoordelijke	Middelen	KPI
Samen met inkoop borgen dat Woonwerkverkeer zwaar meeweegt voor keuze installateur.	(Project) Directie	Standaard geborgd middels bijlage 1 Managementhandboek.	
Samen met installateurs kiezen voor producten met een laag energieverbruik en een lange levensduur	(project) Directie	Overzicht van de 4 belangrijkste energiebesparende producten op het project en bijbehorend energieverbruik	Document waar dit uit blijkt.

3.3 Project specifieke maatregelen

-Er zal onderzocht worden in hoeverre het mogelijk is dat eigen medewerkers en medewerkers van onderaannemers overnachten in/nabij Apeldoorn om het Woon-werkverkeer te minimaliseren en daarmee ook het brandstofverbruik.

-Er wordt een elektrische kraan gebruikt.

3.4 Voortgang implementatie maatregelen

Halfjaarlijks te bepalen.

3.5 Documentatie

-Registratie van eigen personeel (gereden KM)

-Dieselverbruik op het project voor materieel van eigen personeel (in liter Diesel)

-Documentatie van het verbruik van stroom op het project (KWH)

-Stimuleren carpooling opnemen in bouwplaatsfolder

-Kachel/airco aan alleen wanneer nodig opnemen in bouwplaatsfolder

-Neem het logo van de CO2 prestatieladder op in de bouwplaatsfolder

-Overzicht van de 4 belangrijkste energiebesparende producten van de installateur en bijbehorend energieverbruik (denk aan zonnepanelen, warmtepompen, slimme verlichting ed).

-Document waaruit blijkt dat de onderaannemers of eigen personeel in de kosten/hotel hebben gezeten (Indien van toepassing) en daardoor aantoonbaar minder KM hebben gemaakt. Dit kan op basis van schatting.

-Een kopie van het halfjaarlijkse communicatiebericht (gemaakt door KAM afdeling)

4. Invalshoek C, communicatie

4.1 Verantwoordelijken en belanghebbenden

In dit project zijn de volgende mensen (intern en extern) betrokken:

Naam	Functie
Ton Smolders	Projectleider
Ronald Steenbruggen	Uitvoerder
Nationale Politie	Opdrachtgever
Jabin de Jong	Kwaliteit coördinator
John Rovers	Werkvoorbereiding
Roy Bergevoet	Constructie coördinator en werkvoorbereiding

4.2 Interne & externe communicatie

Dit projectdossier wordt zowel intern als extern besproken met de diverse belanghebbenden. Van deze overleggen zijn verslagen beschikbaar.

Intern/extern	Stakeholder	Communicatiemiddel	Verantwoordelijk	Frequentie
Intern	Medewerkers project en onderaannemers	Bespreken van het projectdossier met de betrokken medewerkers	Uitvoerder	Bij start en afronding van het project
Extern	Opdrachtgever	Opnemen projectdossier in bouwvergadering (bij aanvang en bij afronding v/h project)	Uitvoerder/ projectmanager	Bij start en afronding van het project
Extern	Overige externe partijen	Projectdossier publiceren op de website Friso Bouwgroep	KAM manager	Bij start van het project, en vervolgens jaarlijks

Er is een communicatieplan opgesteld dit is terug te vinden in het CO2 managementplan van het bedrijf.

Voor alle medewerkers geldt dat ideeën ten behoeve van het besparen van energie ingediend kunnen worden bij de uitvoerder en KAM manager.

In het halfjaarlijkse communicatiebericht van Friso Bouwgroep zal aandacht besteed worden aan de projecten met gunningvoordeel.

Bijlage 1 Certificaat

<h1>C E R T I F I C A A T</h1>	
<h2>Friso Bouwgroep B.V.</h2>	
en de werkmatschappijen zoals vermeld op de appendix hebben aangetoond dat het managementsysteem voor het CO ₂ -bewust handelen voldoet aan de eisen gesteld in:	
<h3>CO₂-bewust Certificaat niveau 5</h3>	
Het managementsysteem voor het CO ₂ -bewust handelen van Friso Bouwgroep B.V. en vestigingen in appendix voldoet aan niveau 5 van het handboek CO ₂ -Prestatieladder versie 3.0.	
Uitvoeren van werken in de woning- en utiliteitsbouw inclusief restauratie, renovatie, verbouw en onderhoud. Uitvoeren van werken in de beton-, water en- industriebouw. Vervaardiging van prefab houtskeletbouw elementen en prefab betonelementen. Vervaardigen van deuren, ramen en kozijnen.	
Adres:	Pieter Zeemanstraat 9 8606 JG Sneek
KvK nummer:	01080685
NACE-code:	C16.23;C23.61;F41.20;F42.91;F43.11;F43.29
Type bedrijf:	Klein
Certificaatnummer:	18146/7
Organizational boundary:	Friso Bouwgroep B.V. & vestigingen in appendix
Datum eerste uitgifte:	25 januari 2019
Datum uitgifte:	25 januari 2019
Geldig tot:	25 januari 2022
Dit certificaat bestaat uit twee pagina's.	
	
Gerard Blijleven Directeur C+ certificering bv	
	
	
	certificering bv
Productieweg 8 - 9301 ZS - Roden 050 - 50 11 182 - www.c-plus.nl Onderdeel van 	

A P P E N D I X

Bij certificaatnummer: 18146/7

Friso Civiel B.V.

Sneek

Scope: Uitvoeren van werken in de beton-, water en- industriebouw

Locaties: Groningen en Almere

NACE-code: F41.20;F42.91;F43.11

Aannemingsmaatschappij Friso Oost B.V.

Eibergen

Scope: Uitvoeren van werken in de woning- en utiliteitsbouw inclusief restauratie, renovatie, verbouw en onderhoud

Locaties: Groningen en Almere

NACE-code: F41.20;F43.29

Houkesloot Prefab B.V.

Leeuwarden

Scope: Vervaardiging van prefab houtskeletbouw elementen en prefab betonelementen

NACE-code: C23.61

Aannemingsmaatschappij Friso B.V.

Sneek

Scope: Uitvoeren van werken in de woning- en utiliteitsbouw inclusief restauratie, renovatie, verbouw en onderhoud

NACE-code: F41.20;F43.29

Friso prefab woningbouw B.V.

Sneek

Datum uitgifte: 25 januari 2019

Gerard Blijleven
Directeur C+ Certificering B.V.

certificering bv

Bouwborg B.V.

Groningen

Scope: Uitvoeren van werken in de woning- en utiliteitsbouw inclusief restauratie, renovatie, verbouw en onderhoud

NACE-code: F41.20;F43.29

Aannemingsmaatschappij Friso Almere B.V.

Almere

Scope: Uitvoeren van werken in de woning- en utiliteitsbouw inclusief restauratie, renovatie, verbouw en onderhoud

NACE-code: F41.20;F43.29

Bouwbedrijf Jurriëns Noord B.V.

Groningen

Scope: Uitvoeren van werken in de woning- en utiliteitsbouw inclusief restauratie, renovatie, verbouw en onderhoud.

Locaties: Sneek

NACE-code: F41.20;F43.29

Friso Totaalbouw B.V.

Leeuwarden

Scope: Uitvoeren van werken in de woning- en utiliteitsbouw inclusief restauratie, renovatie, verbouw en onderhoud.

Locaties: Heerenveen, Sneek, Balk en Groningen

NACE-code: F41.20;F43.29

Timmerfabriek Houkesloot B.V.

Groningen

Scope: Vervaardigen van deuren, ramen en kozijnen

NACE-code: C16.32

Productieweg 8 - 9301 ZS - Roden
050 - 50 11 182 - www.c-plus.nl

Onderdeel van CONTROLLUNDON